

Könyvismertetés

A magyar orvosi nyelv tankönyve (szerkesztette: Dr. Bősze Péter)

Medicina Könyvkiadó Zrt., Budapest, 2009.

Recenzie – Bősze Péter (ed.): Manualul limbajului medical maghiar

Book review – Bősze Péter (ed.): Textbook of Hungarian medical language

A magyar nyelv csodálatos gazdagságát, árnyaltságát több jeles külföldi/idegen író, szakember is méltatta már az idők folyamán. A XX. század és jelen századunk első tíz éve olyan hihetetlen fejlődést hozott az emberi társadalomban, az egyes tudományágak területén, egyáltalán új tudományágazatok, fogalmak megjelenésével, mellyel az egyes nemzeti nyelvek nem tudtak minden esetben lépést tartani. A híradástechnikai távközlési rendszer hihetetlen fejlődése, a számítógépes „világ” robbanásszerű fejlődése óhatatlanul az angol nyelvű fogalmak elterjedésével járt, több esetben kísérlet sem történt a fogalmak lefordítására. A világszintű kapcsolatok, kölcsönhatások kiszélesedése egyre sekélyesebbé, de legalábbis sebezhetővé tették az egyes nemzeti nyelveket.

Tekintettel az orvosi tevékenység és ezzel szoros kapcsolatban érte a gyógyszerészeti tevékenység nyelvezetének szakmákon túlnövő, szellemi jelentőségét, a nemzeti nyelv szempontjából egy kiemelten jelentős kezdeményezés volt dr. Bősze Péter részéről, hogy 10 évvel ezelőtt megalapította a *Magyar Orvosi Nyelv* című folyóiratot. Ez a szaknyelv művelésének jelentős fóruma lett, mely mára már elérte a 2 ezres példányszámot (Erdélybe 180 példányt küldenek).

A *Magyar orvosi nyelv* tankönyve világos célt követ: ez nyelvünk megőrzésének és fejlődésének elősegítése, egyben a magyar orvosi szakmai nyelv védelme, az idegen nyelvű szakkifejezések legmegfelelőbb magyar változatának elfogadtatása, illetve a helyes szakmai anyanyelv széles körű oktatása és fejlesztése. Fontos láncszem e folyamat tekintetében a jövő szakembereinek képzése, ezért forradalmi jellegű volt a *Magyar Orvosi Nyelv* című tantárgy bevezetése az egyetemi képzésben, melynek - lebilincselő olvasmányt is jelentő - kitűnő tankönyvével gazdagodtunk.

Az egyetemi oktatás, a szakma gyakorlása, a betegekkel való kapcsolat jegyében az orvosi nyelv a szakmai nyelvek között kivételes helyzetben van.

Az irodalom és nyelvtudomány képviselői mellett számos jeles szakember vett részt e könyv írásában, mely 4 nagyobb részre tagozódik.

Az első rész (Parányi nyelvészeti orvosoknak, biológusoknak - amit a nyelvről illik tudni) nyelvtörténeti (szókincs, nyelvújítás, helyesírás) alapozásként szolgál.

A második rész (Az orvosi szaknyelv története és jelene) az orvosi nyelv történetével, a magyar nyelvű szakirodalom kérdéseivel foglalkozik. E fejezetben különleges figyelmet érdemel Bősze Péter: A magyar orvosi nyelv megőrzése, fejlesztése (lehetőségek és kötelességek) című

összegző tanulmánya. A szerző által tárgyalt gondolat: elismerve a szakma nemzetközi nyelvezetét, állandó feladatunk, hogy szem előtt tartsuk a magyar orvosi nyelv művelésének minden eszközzel való támogatását (ld. egyetemi, tudományos előadások, szakírás, szaklapok, szakkönyvek nyelvezete).

A második részben gyógyszerészeti vonatkozású tanulmányt is találunk. Dr. Grabarits István gyógyszerész-történész *A gyógyszerkönyvek születése* című tanulmányában a gyógyszerészeti szakma kialakulásával és fejlődésével párhuzamosan végig követi a sajátos szakkifejezések történelmi alakulását, különös tekintettel a magyar szaknyelvre.

Utóbbi kérdés felvetésének részletesebb megválaszolása a harmadik rész tárgya. Ebben, az anyanyelvi szakmai íráshagyományokat követően, kiemelendők a tudományos közleményekre/közlésre vonatkozó módszertani elemzés és útmutató, az irodalmazás hagyományos és új lehetőségeit taglaló tanulmányok.

A negyedik rész az orvosi szakirodalom nyelvhelyességi kérdéseivel foglalkozik.

A *Magyar Orvosi Nyelv tankönyve* igényes kivitelű, gazdag képanyaggal alátámasztott, a szakmai művelődést szolgáló, egyedülálló szakmunka. Teljes meggyőződéssel ajánlott e lebilincselő könyv mindazok számára, akik a múlt megismerése mellett, a jövő tekintetében is fontosnak tartják a magyar orvos-orvos, orvos-gyógyyszerész, orvos-beteg, gyógyszerész-beteg édes anyanyelvünkön való zavartalan kapcsolattartását.

A kötet szerkesztője a határon kívüli magyar orvosok, egészségügyiek tájékoztatását külön fontosnak tartja: jelentős feladat a magyar orvosi szókincs, nevezéktan terjesztése a határon kívüli magyar orvosok között, a magyar nyelvű képzési hiányosságok kiküszöbölése. Ezt – mint a szerző megjegyzi – pl. a közös tudományos rendezvények is szolgálják.

Megjegyzés: Utóbbira már volt példa 2005-ben, amikor az Erdélyi Múzeum-Egyesület Orvos- és Gyógyyszerésztudományi Szakosztálya, a Magyar Tudomány Napja Erdélyben c. rendezvény keretében, Marosvásárhelyen tartott szaknyelvi konferenciát. E rendezvény meghívottjaként tartottak előadást dr. Bősze Péter prof. – e kötet szerzője – és dr. Péntek János - a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (Kolozsvár) nyelvész-professzora, a MTA külső tagja.

Dr. Gyéresi Árpád